

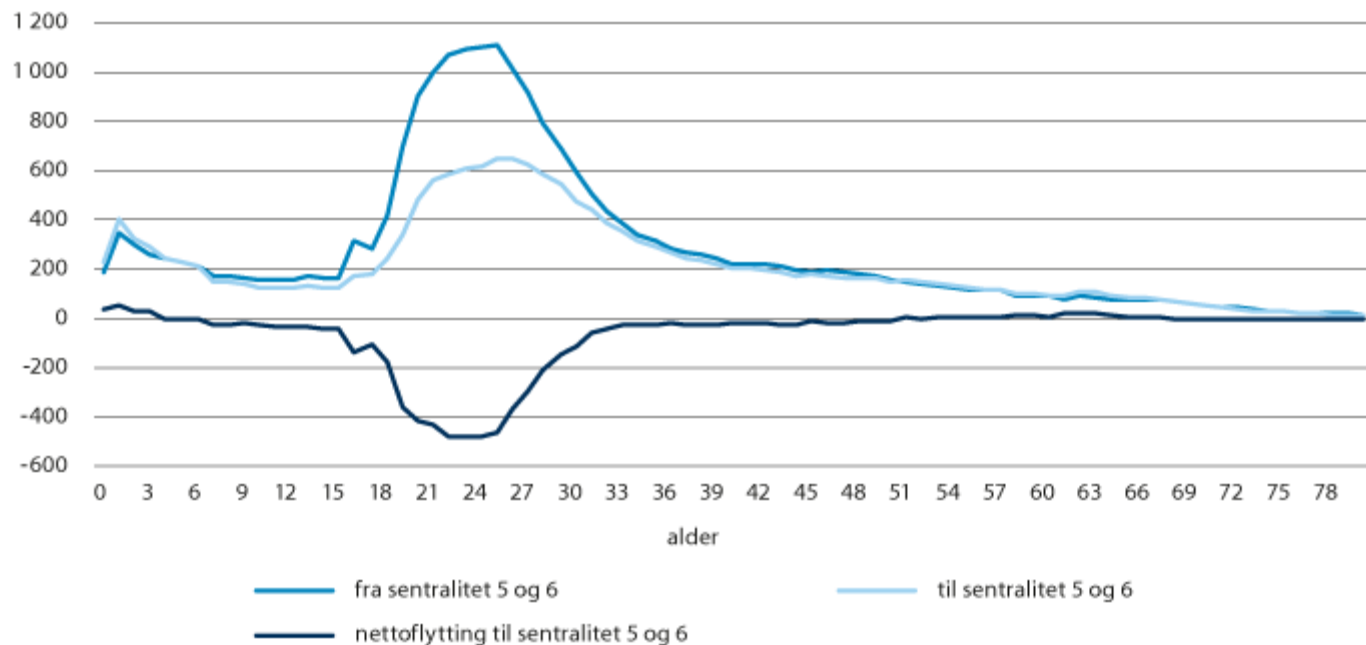
Kompetanse som grunnlag for utvikling av Nordlands-samfunnet: **Samfunnsutvikling og de unge**

Hildegunn Nordtug, Distriktssenteret

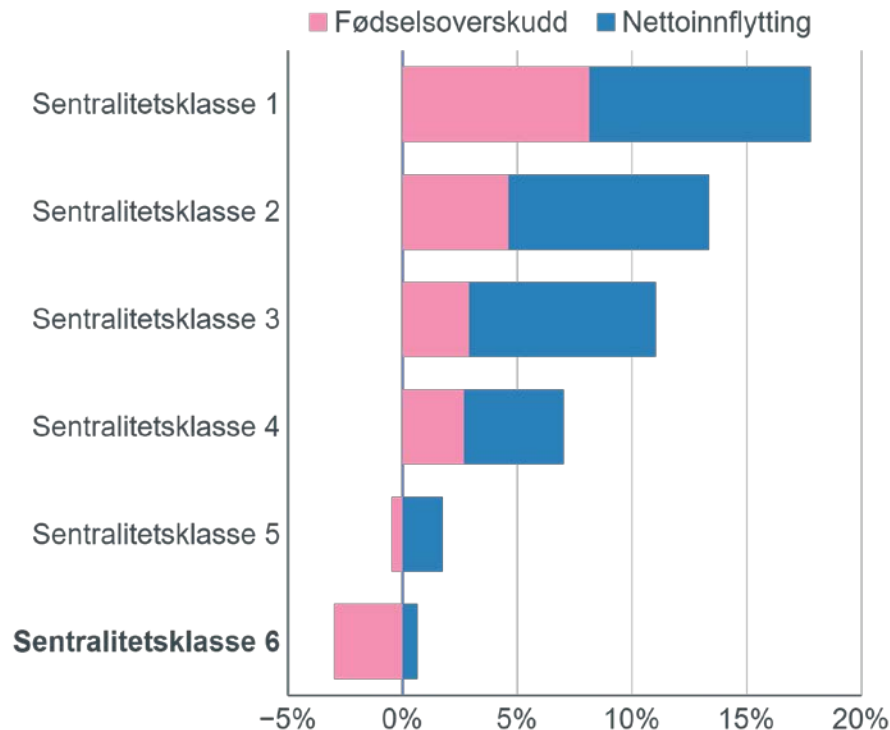
Distriktssenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Unge flytter mye

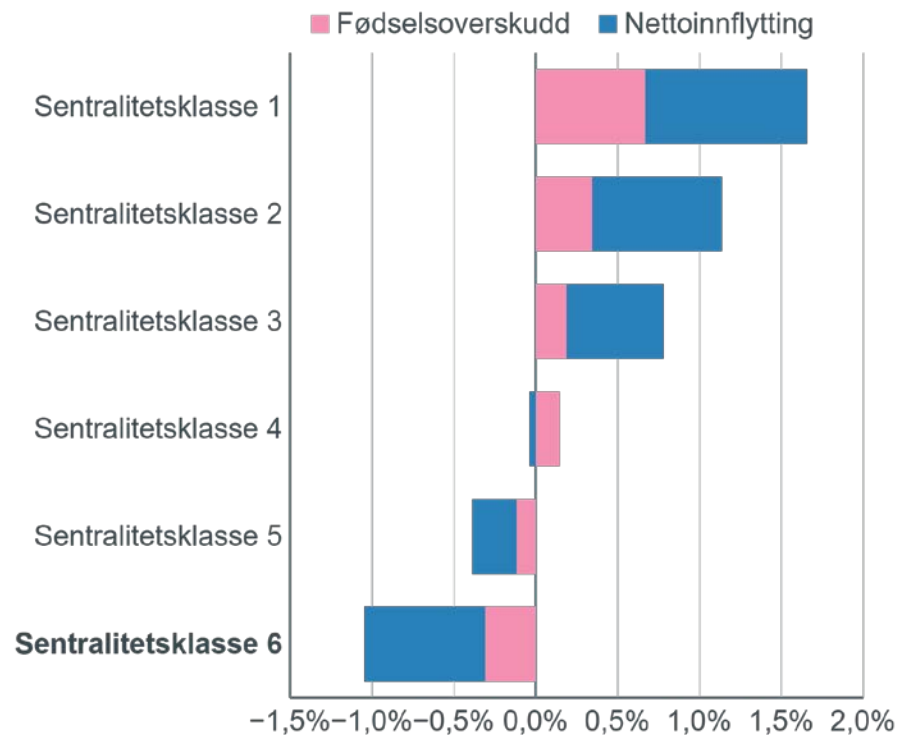
Antall innenlandske flyttinger til og fra sentralitet 5 og 6 fordelt etter alder
(årlig gjennomsnitt i 2009–2018), NOU 2020:15

Befolkningsutvikling delt i fødselsoverskudd og nettoutflytting 2010-2019

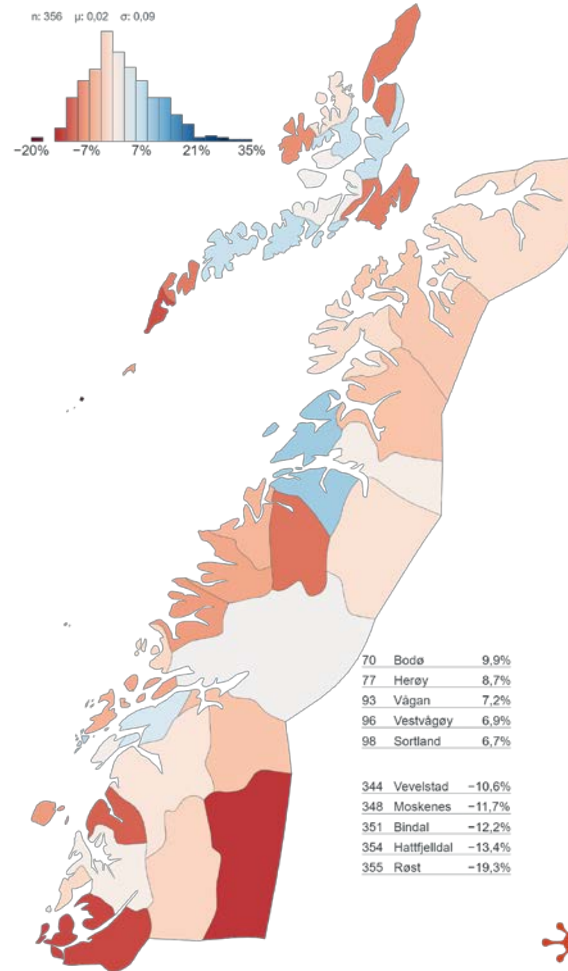
Kilde: Telemarksforskning,
regionalanalyse.no

Befolkningsutvikling delt i fødselsoverskudd og nettoinnflytting 2019

Kilde: Telemarksforsking,
regionalanalyse.no

Befolkningsvekst 2011-2020

Kilde: Telemarksforskning,
regionalanalyse.no

*Hvis vi vil endre unges bostedspreferanser, må vi forstå hvorfor de handler som de gjør.
Dette krever grunnleggende kunnskap om deres verdier, holdninger, interesser og motiver
(NOU - Distriktsnæringsutvalget)*

Innsikt: Ung i Distrikts-Noreg

Ønsker unge å bo i distriktene – og hvorfor (ikke)?

Fagområde: [Medvirkning og involvering](#) [Tilflytting](#)

Nasjonal spørreundersøkelse om unges bostedsmotiv

Vi har spurt 1 464 unge under 30 år om hva de ønsker seg av et framtidig sted å bo, og hvilken motivasjon de har for å bo i en distriktskommune. Her finner du datasett med alle spørsmål og svar.

Last ned

- [Datasett CSV](#)
- [Spørreskjema MS Word](#)
- [Spørsmål oversikt CSV](#)
- [Svaralternativ oversikt CSV](#)

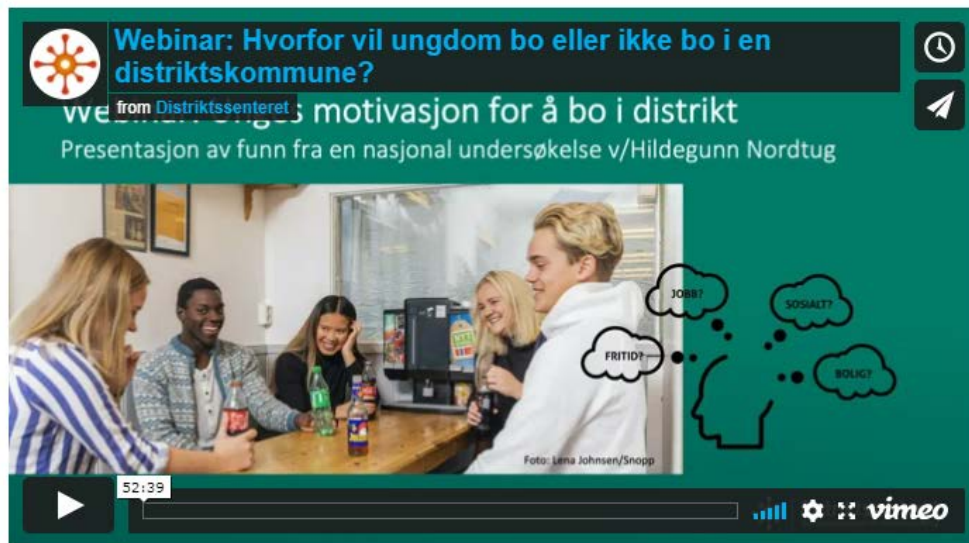
Dersom du bruker disse dataene vil vi gjerne høre om det, og vi minner på at det skal henvises til Distriktssenteret i evt. publikasjoner.

<https://distriktssenteret.no/aktuelt/nasjonal-sporreundersokelse-om-unges-bostesdmotiv/>

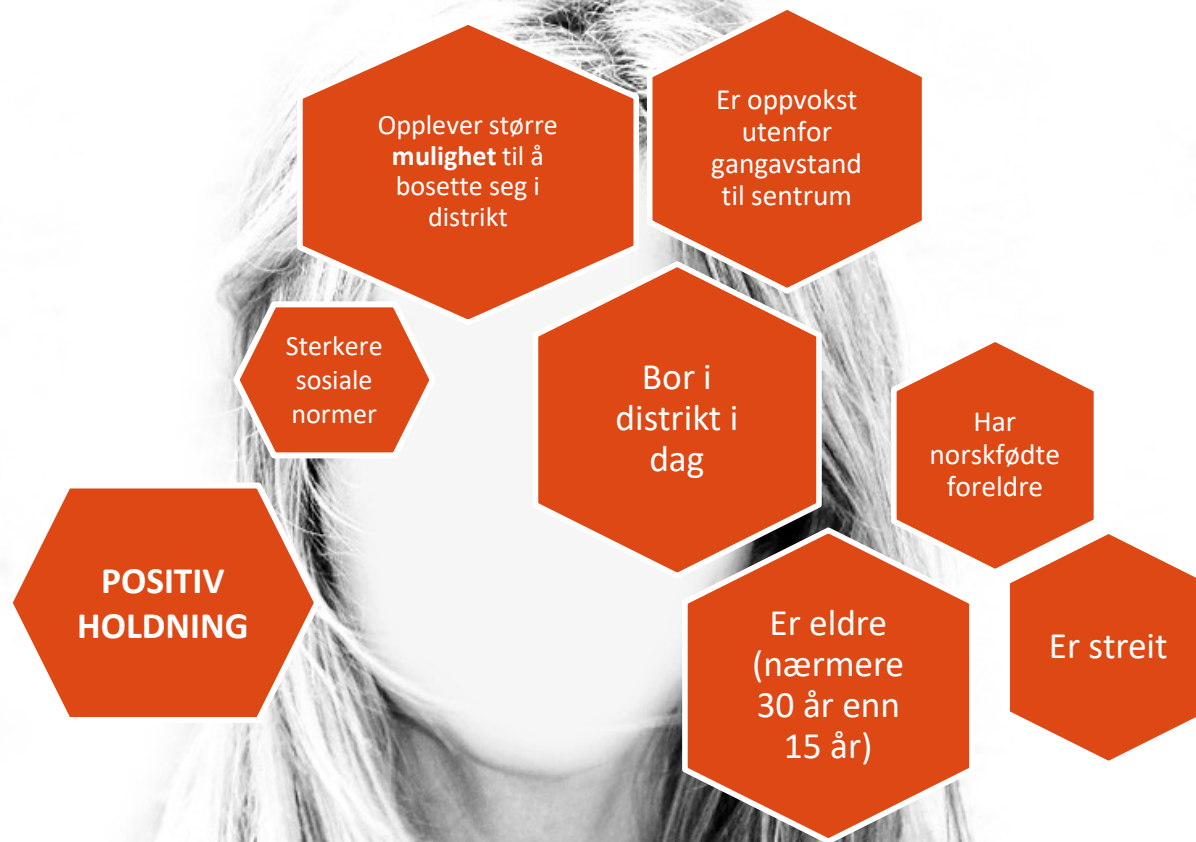

Webinar i opptak: Hvorfor vil ungdom bo eller ikke bo i en distriktskommune?

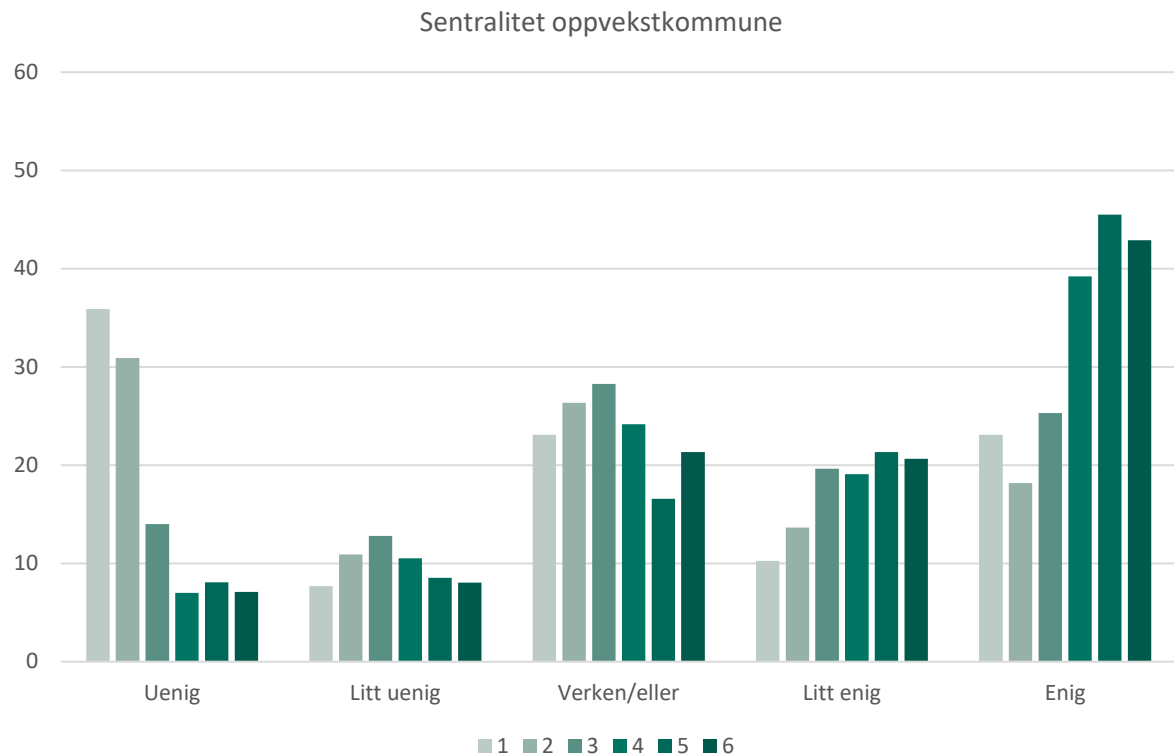
Hva forklarer hvorfor unge ønsker å bosette seg i en distriktskommune eller ikke? Distriktssenteret presenterer en nasjonal undersøkelse om unges ønsker for framtidig bosted. Se presentasjoner og opptak av webinar her.

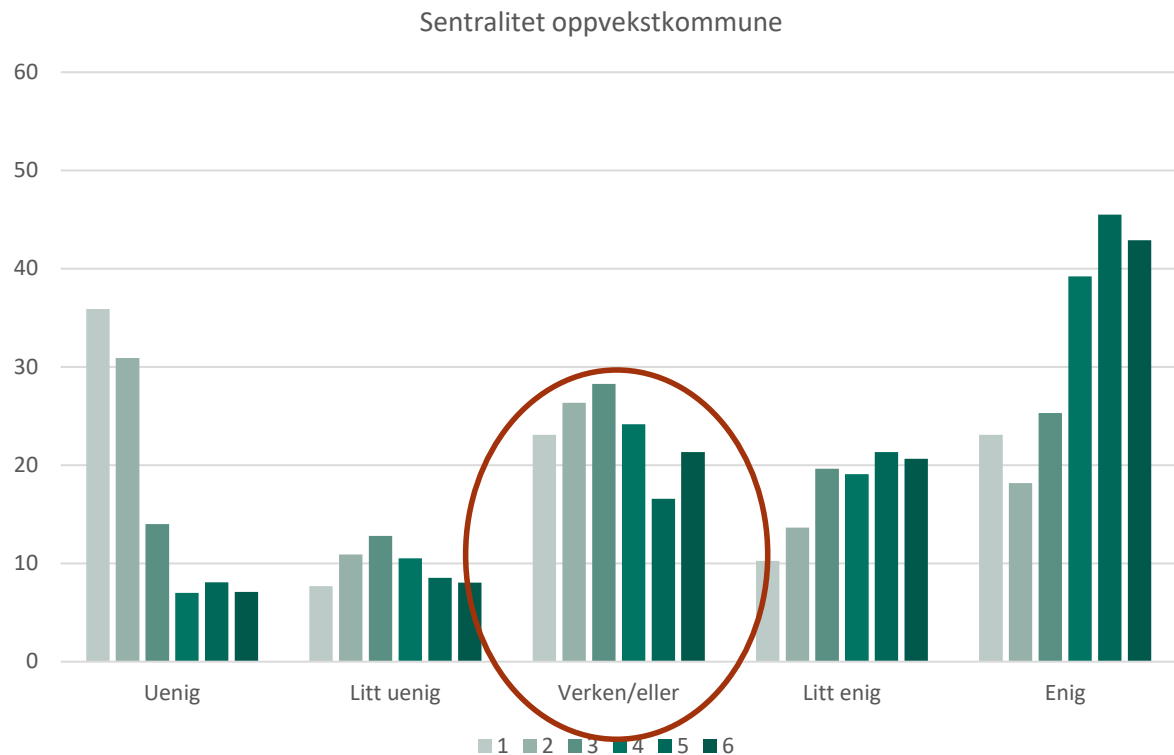
[Se presentasjon fra webinar](#)

«Jeg ønsker å bosette meg i en distriktskommune»

«Jeg ønsker å bosette meg i en distriktskommune»

«Jeg ønsker å bosette meg i en distriktskommune»

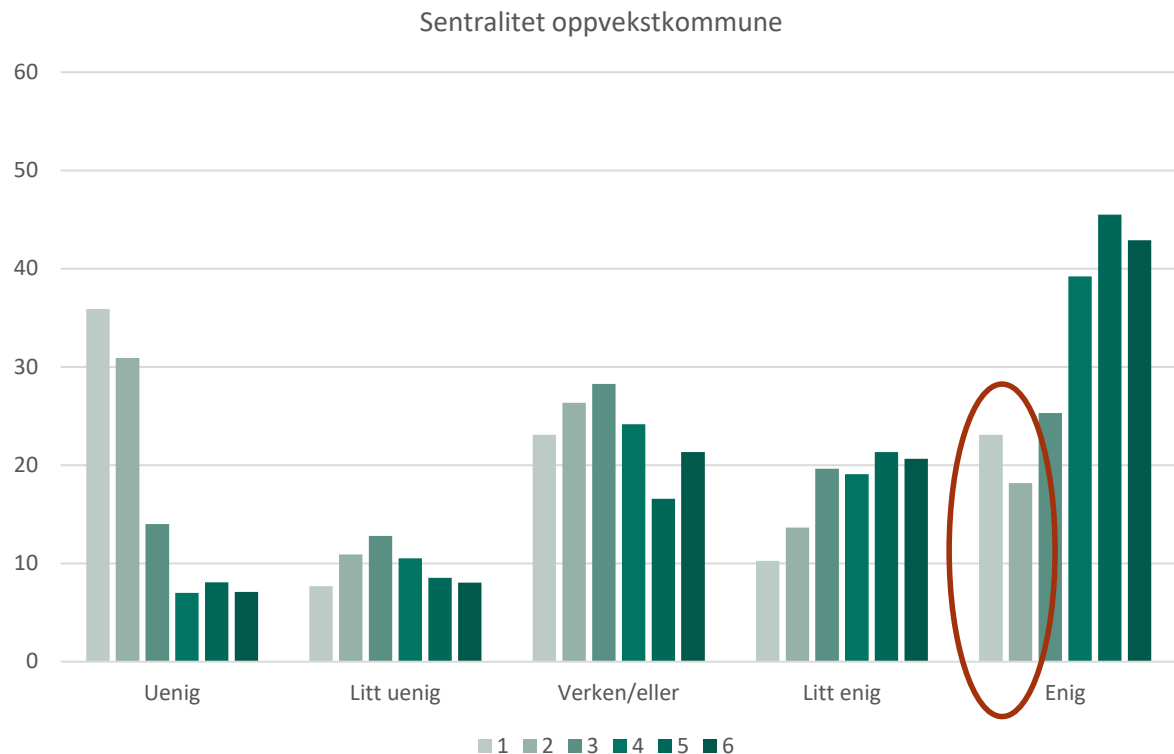

Foto: Lena Johnsen

Det er en myte at ungdom ikke vil bo på bygda, men de flytter ikke dit uten innsats.

Hva er viktig for ungdom?

Det viktigste av det viktige:

- Å gi (framtidige) barn et godt oppvekstmiljø
- En sikker arbeidsplass
- Gode kommunale tjenester (som skole, barnehage og helse)
- Et trygt nettverk
- Å gi (framtidige) barn gode utdanningsmuligheter

Ungdom som er positive til å bo i distriktene verdsetter i sterkere grad

- Å ha lett tilgang til naturen
- Å være godt kjent med lokalsamfunnet
- Å bo i enebolig
- Å leve med lite press om å lykkes på alle kanter
- Å kunne gi (framtidige) barn et godt oppvekstmiljø

Ungdom som er negative til å bo i distriktene verdsetter i sterkere grad

- Et godt kollektivtilbud
- Et levende sentrum
- Å unngå pendling
- Å ha mange jobbmuligheter
- Å ha et godt sosialt liv

Hvordan er livet i en distriktskommune?

De som er positive til å bosette seg i en distriktskommune forventer i større grad:

- Å få brukt det de er gode til
- Å få drømmejobben
- Å få et godt sosialt liv
- Å få være seg selv fullt ut
- Å kunne gi (framtidige) barn et godt oppvekstmiljø
- Å ha lett tilgang til natur

...dersom de bosetter seg i en distriktskommune

Må være attraktivt for alle

Skeiv ungdom og ungdom med innvandrerbakgrunn er mindre motivert for å bo i distriktene.

Forklares av lavere forventninger til sosiale forhold (hos skeive og innvandrerungdom) og lavere forventninger til sjanser jobbmarkedet (hos innvandrerungdom).

Foto: Skjermdump Camerat

Foto: Lena Johnsen/Snopp

10 råd fra

ungdommens
DISTRIKTS panel

Ungdommens distriktspanel ber om at

1. Vi får tilgang til jobbfellesskap, arbeidserfaring og varierte arbeidsplasser
2. Ungdom skal ha desentraliserte skole- og utdanningsmuligheter
3. Det må bli enklere å komme seg fra A til Å
4. Alle skal ha tilgang til stabilt og sikkert høyhastighets- og mobilnett
5. Virkemidler gjør det enklere å etablere bedrift og få seg bolig
6. Veien til psykisk helsehjelp må bli kortere
7. Vi tar vare på distriktenes attraktivitet med nærhet til naturen
8. Lokalsamfunnene utvikles med møteplasser og lokaler for unge gründere og frivillige
9. Ungdom må få større innflytelse lokalt
10. Beredskapen skal være tilgjengelig og trygg

Ungdommens distriktspanel ber om at

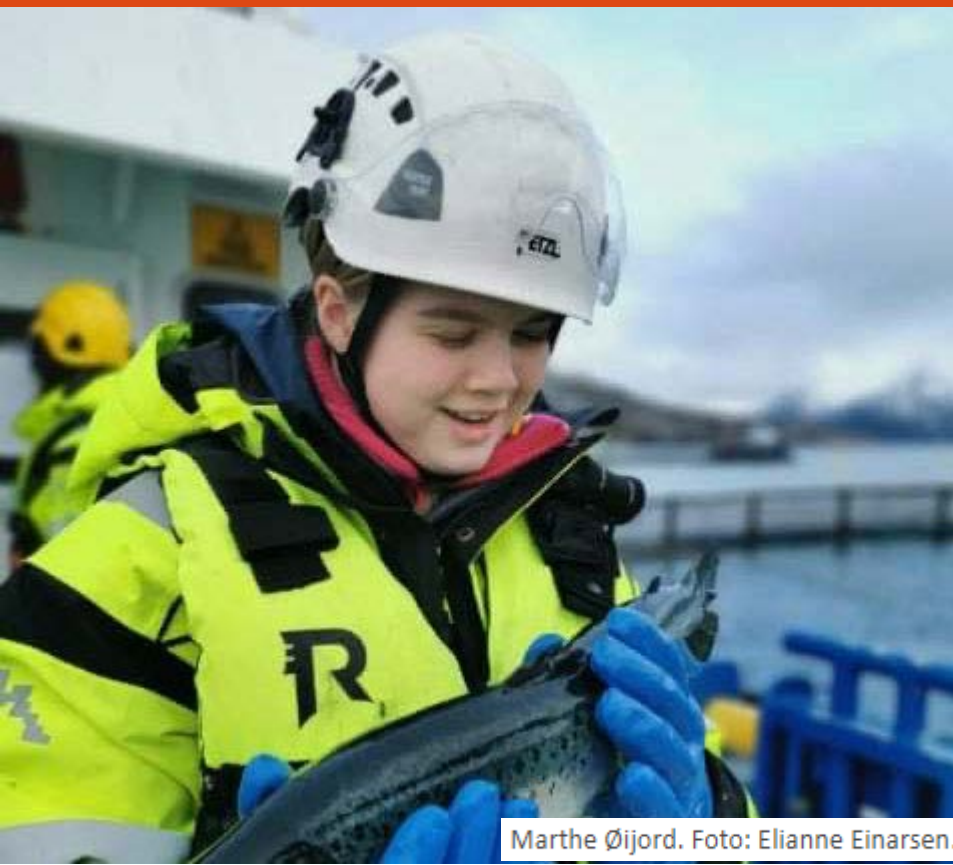
1. Vi får tilgang til jobbfellesskap, arbeidserfaring og varierte arbeidsplasser
2. ***Ungdom skal ha desentraliserte skole- og utdanningsmuligheter***
3. Det må bli enklere å komme seg fra A til Å
4. Alle skal ha tilgang til stabilt og sikkert høyhastighets- og mobilnett
5. Virkemidler gjør det enklere å etablere bedrift og få seg bolig
6. Veien til psykisk helsehjelp må bli kortere
7. Vi tar vare på distriktenes attraktivitet med nærhet til naturen
8. Lokalsamfunnene utvikles med møteplasser og lokaler for unge gründere og frivillige
9. Ungdom må få større innflytelse lokalt
10. Beredskapen skal være tilgjengelig og trygg

Ungdom skal ha desentraliserte skole- og utdanningsmuligheter

VI FORESLÅR:

- De videregående skolene og fagskolene har en desentralisert struktur, som ivaretar nærskoleprinsippet, og tilbyr fag som næringslivet i regionen etterspør.
- Kommunen og fylkeskommunen må ha miljøarbeidere som følger opp ungdommer som bor på hybel, og det må være gode møteplasser for hybelboerne. Hjemkommunen må ha jevnlig kontakt med elever som flytter for å gå på videregående skole.
- Universitet, høyskoler og fagskoler skal utvikle desentraliserte og samlingsbaserte studiemiljøer, som er sikret finansering.
- Gi ungdommer på yrkesfaglige linjer garanti for lærlingeplass. Privat næringsliv og offentlig forvaltning må tilby lærlingeplasser med god kvalitet. Dersom eleven ikke får lærlingeplass, skal de ha garanti for plass på påbygning til generell studiekompetanse.

Utdanning - en sentraliserende kraft

Marthe Øijord. Foto: Elianne Einarsen.

Vis fram jobbmulighetene

«Det er ikke så mye markedsføring av bedrifter og jobber i nærheten, men jeg opplever at dette nå skjer i maritime bedrifter». Marthe Øijord

- Sammenhengende opplærings- og utdanningstilbud bidrar til å holde på kompetansen og de unge

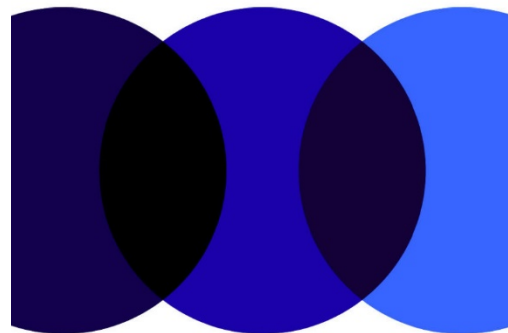

Distriktsenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

Er opplærings- og utdanningstilbudet i distriktene tilpasset regionale behov?

OXFORD RESEARCH

- I hovedsak godt tilpasset
- Fylkeskommunene har tilstrekkelig handlingsrom til å gjøre tilpasninger (gitt øk.rammer)
- ***Kommunene er usikre på fylkeskommunens lokale kunnskap***
- ***I liten grad systematisk dialog mellom fylkeskommunene og kommunene om opplærings- og utdanningsbehov***
- Lokalt/regionalt næringsliv er sentrale initiativtakere og drivkrefter bak etablering av skreddersydde tilbud

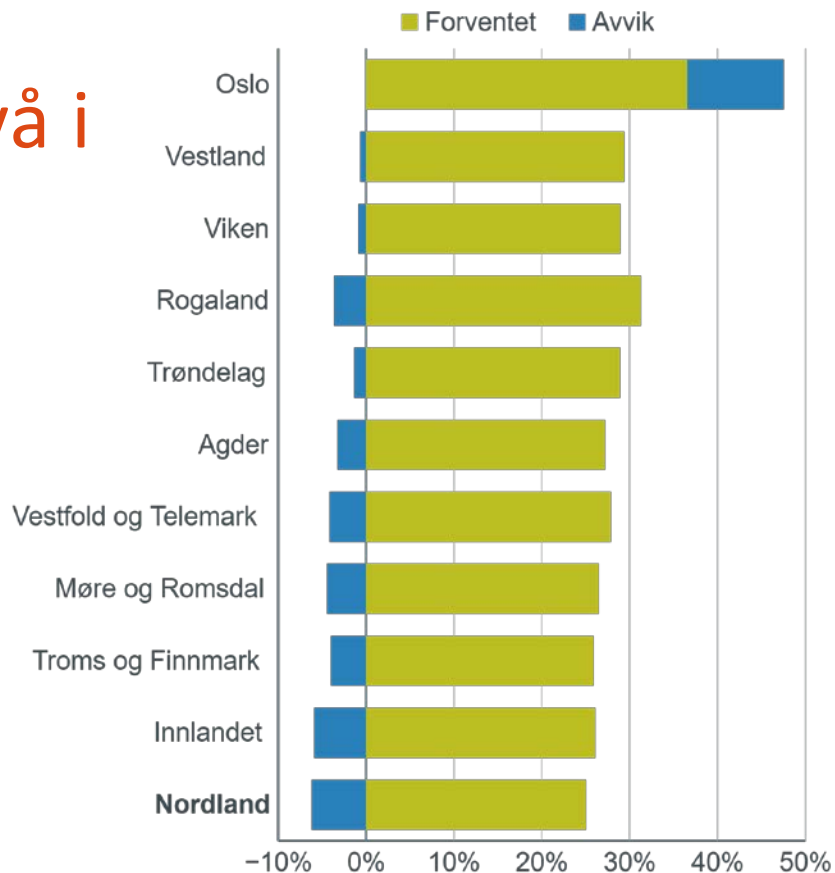

Opplærings- og
utdanningstilbud for unge i
distriktene

Gode eksempler

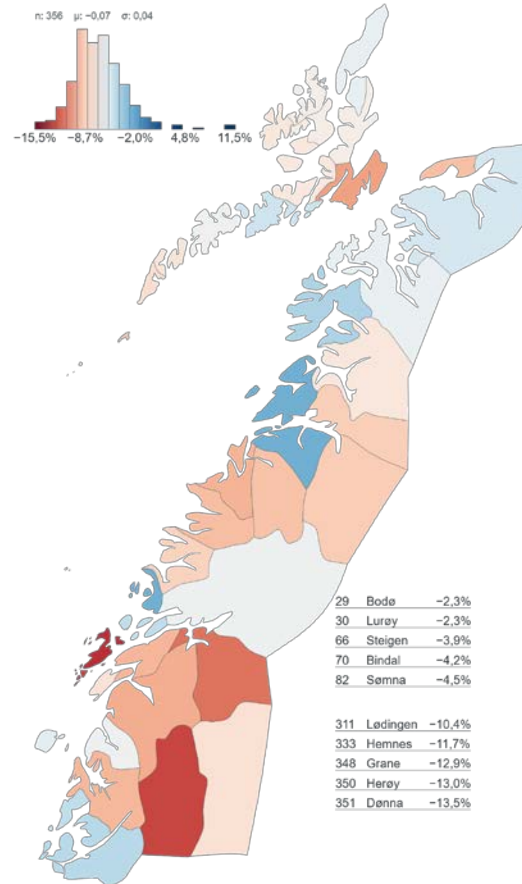
- Steigen-modellen
- Midt-Troms studiesenter i Dyrøy
- Blått kompetansesenter vest Austevoll
- Norsk reiselivsfagskole Geilo i Hallingdal

Utdanningsnivå i næringslivet

Utdanningsnivå i næringslivet

Avvik mellom forventet og faktisk

Regionale trainee-ordninger (ikke publ)

- Regionale traineeordninger har en betydelig rekrutteringseffekt i traineeperioden og skaper viktige nettverk faglig og sosialt.
- Rekrutteringseffekten og det store overskuddet av interesserte søkere til ordningen viser et stort potensial
- Rom for utviding av trainee-tilbud – vil gi flere virksomheter enklere tilgang til etterspurt kompetanse
- Forutsetter et tettere samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner på alle nivå, og lokalt næringsliv må styrkes
- Erfaringene viser at det er krevende å skape langsiktige bosettingseffekter

Regionale trainee-ordninger:
Omfang, bruk og virkninger på rekruttering
til bo- og arbeidsmarkeder i distriktene

Jarle Løvland
Therese Andrews
Merete Kvamme Fabritius
Arild Gjertsen

NF rapport nr: 2/2021
ISBN nr: 978-82-7321-814-8 (trykt)
ISBN nr: 978-82-7321-815-5 (digital)
ISSN-nr: 0805-4460

Hovedbudskap

- Ungdom og utvikling må settes på dagsorden
- Hvordan gjøre ulike deler av Nordland til et «lurt valg» og mulig valg for unge?
- Treffer vi utdanningsbehovene på innholdsmessig og geografisk?
- Vi er alle samfunnsutviklere – eller?
- Moskenes – Bodø – Hattfjelldal – ulike behov og løsninger